Lieta Nr.A420622111
A-02745-12/40

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

/pilsēta/ 2012.gada 17.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Pujāte
piedaloties advokātei I.Grolmusai,

piedaloties pieteicējam *P.S.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *P.S.* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta par neiegūtās peļņas kompensāciju par laika periodu no 2011.gada 3.februāra līdz 2011.gada 16.maijam izdošanu un morālā kaitējuma Ls 10 000 apmērā atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) 2009.gada 23.decembra lēmumu Nr.5620-p VID */pārvalde/ /daļa/ /darbavieta/*(turpmāk – */darbavieta/*) */amats/ P.S.* (turpmāk– pieteicējs) piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta. Sods piemērots par disciplinārpārkāpuma, kas kvalificēts pēc Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 36.panta trešās daļas, izdarīšanu. Proti, par amata pienākumu nepamatotu nepildīšanu nolūkā īstenot personiskās intereses.

Konstatēts, ka pieteicējs kopīgi ar muitas amatpersonu *V.C.* apzināti nepienācīgi veica muitas kontroles un muitošanas darbības *E.Č.* mutiski deklarētajām precēm (četriem cigarešu blokiem „Maksim"), t.i., neatmuitoja *E.Č.* piederošos trīs cigarešu blokus, bet atmuitoja tikai vienu cigarešu bloku, un, īstenojot personiskās intereses, pārējos divus cigarešu blokus piesavinājās.

Nepiekrītot lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja.

[2] Izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, Finanšu ministrija ar 2011.gada 24.janvāra lēmumu Nr.12-34/4 VID 2009.gada 23.decembra lēmumu Nr.5620-p daļā par disciplinārsoda – atbrīvošana no amata piemērošanu atzina par prettiesisku, konstatējot piemērotā soda nesamērīgumu ar izdarīto pārkāpumu, un disciplinārpārkāpumu kvalificēja kā Disciplināratbildības likuma 36.panta pirmajā daļā paredzēto pārkāpumu un nolēma, ka atbilstošākais disciplinārsods pieteicējam ir mēnešalgas samazināšana uz četriem mēnešiem, ieturot 20 % no mēnešalgas.

[3] Ar Finanšu ministrijas 2011.gada 28.marta lēmumu Nr.12-33/9 uzlikts pienākums VID viena mēneša laikā kopš lēmuma pieņemšanas brīža atjaunot *P.S. /darbavieta//amats/* vai līdzvērtīgā amatā, ja esošais amats vairs nav vakants.

[4] Ar VID 2011.gada 6.maija rīkojumu Nr.3647-p „Par *P.S.*" pieteicējs atjaunots dienestā ar 2011.gada 16.maiju */darbavieta/ /amats/* amatā.

[5] Pieteicējs vērsās Finanšu ministrijā ar iesniegumu izmaksāt kompensāciju par nesaņemto darba algu Ls 12 688,53 un atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 10 000 apmērā.

[6] Ar Finanšu ministrijas 2011.gada 15.septembra lēmumu Nr.12-34/97 (turpmāk –Lēmums) pieteicējam atlīdzināts mantiskais zaudējums neiegūtās peļņas

veidā Ls 7597,36 par laika periodu no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 3.februārim, pārējā daļā lūgums noraidīts. Lēmumā norādīts šāds pamatojums.

[6.1] Ievērojot, ka VID 2010.gada 4.janvāra rīkojums Nr.22-p ,,Par *P.S.* atbrīvošanu no amata" ir atzīts par prettiesisku, ir pamats vērtēt iespēju atlīdzināt pieteicējam neiegūto peļņu, kā arī Finanšu ministrijai ir pamats uzskatīt, ka, ja VID nebūtu izdevis prettiesisko 2010.gada 4.janvāra rīkojumu Nr.22-p ,,Par *P.S.* atbrīvošanu no amata", pieteicējs turpinātu ieņemt */darbavieta/ /amats/* un saņemtu darba samaksu atbilstoši iepriekš noteiktajai darba samaksai (mēnešalga un piemaksas). Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka pieteicējs VID prettiesiskā lēmuma dēļ ir cietis mantiskus zaudējumus neiegūtās peļņas veidā, t.i., prettiesiski nav saņēmis darba samaksu.

[6.2] Ar VID ar 2011.gada 8.augusta rīkojumu Nr.7717-p pieteicējam ir izmaksāta mēnešalga par atstādināšanas periodu no 2009.gada 3.septembra līdz 2010.gada 5.janvārim.

[6.3] Finanšu ministrijas disciplinārlietas izmeklēšanas komisija ar 2011.gada 19.janvāra (iespējams domāts 24.janvāra lēmums) lēmumu Nr.12-34/4 ,,Par *P.S.* sūdzību par disciplinārsodu -atbrīvošana no amata" atzina disciplinārsodu - atbrīvošana no amata - par prettiesisku.

Līdz ar to pieteicējam bija tiesības uz atjaunošanu amatā no 2011.gada 24.janvāra. Finanšu ministrijas ieskatā lūgumu par atjaunošanu amatā pieteicējam nebija nekādu šķēršļu izteikt sūdzībā par VID 2009.gada 23.decembra lēmumu Nr.5620-p ,,Par disciplinārsoda piemērošanu *P.S.*". Līdz ar to VID jau 2011.gada 24.janvārī varētu nosūtīt pieteicējam vēstuli par atjaunošanu amatā un pieteicējs varētu tikt iecelts amatā ātrāk nekā 2011.gada 16.maijā. Finanšu ministrija uzskata, ka gadījumā, ja pieteicējs būtu izteicis lūgumu atjaunot viņu līdzvērtīgā amatā, iesniedzot sūdzību par VID 2009.gada 23.decembra lēmumu Nr.5619-p ,,Par disciplinārsoda piemērošanu *P.S.*", desmit dienas no Finanšu ministrijas 2011.gada 24.janvāra lēmuma Nr.12-34/4 pieņemšanas dienas būtu pietiekošs laiks, lai pieteicēju atjaunotu amatā VID.

Līdz ar to Finanšu ministrijas ieskatā zaudējumu aprēķins veicams par laika posmu no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 3.februārim.

[6.4] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk –Atlīdzināšanas likums) 12.panta pirmā daļa nosaka, ka mantisko zaudējumu apmēru nosaka, izmantojot pierādīšanas līdzekļus, savukārt Atlīdzināšanas likuma 11.panta pirmā daļa nosaka, ka mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats un apmērs tiek pierādīts ar Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem. Administratīvā procesa likuma 97.pants paredz, ka nosakot mantiskā zaudējuma priekšnosacījumus un atlīdzinājuma apmēru, piemēro civiltiesību principus, ja likumā nav noteikts citādi.

Civillikuma 1787.pants nosaka, ka, aprēķinot atrauto peļņu, nav jāņem par pamatu tikai varbūtības, bet nedrīkst būt Šaubu vai vismaz jābūt pierādītam līdz tiesisku pierādījumu paticamības pakāpei, ka šāds pametums cēlies, tieši vai netieši, no tās darbības vai bezdarbības, ar ko zaudējums nodarīts. Civillikuma komentāri precizē, ka ar pierādījumiem paticamības līmenī būtu jāsaprot gadījums, ja zaudējums ir pierādīts vai vismaz nav apstrīdēts, bet tā apmēru precīzi noteikt nav iespējams vai ir pārāk grūti pat ar ekspertu palīdzību, zaudējumu var aprēķināt, novērtējot sagādātos pierādījumus, saskaņā ar prezumpcijas metodi (Torgans K. Saistību tiesības I daļa, R.: TNA, 2006.g., 249.lp.).

Tādējādi, novērtējot iespējamos radītos mantiskos zaudējumus, ir jāvadās no iespējami ticamiem pierādījumiem, sniedzot pēc iespējas precīzāku mantisko zaudējumu aprēķinu.

Savukārt atbilstoši Atlīdzināšanas likuma 12.panta trešajai daļai, nosakot neiegūtās peļņas apmēru, iestāde ņem vērā vispārējos riskus un konkrētā gadījuma apstākļus, kas ietekmē neiegūtās pelnās varbūtību. Līdz ar to šī lēmuma izpratnē ar pieteicēja neiegūto peļņu saprot darba samaksu, kuru veido mēnešalga un piemaksas.

[6.5] Saskaņā ar VID 2009.gada 9.jūlija rīkojumu Nr. 2403-p „Par mēnešalgas apmēra izmaiņām Valsts ieņēmumu dienesta darbiniekiem" solidāri tika samazinātas mēnešalgas un pieteicējam tika noteikta mēnešalga Ls 378 apmērā un piemaksa par darbu īpašos apstākļos 3% apmērā no mēnešalgas un piemaksa par speciālo dienesta pakāpi Ls 25.

No VID 2011.gada 8.jūlija vēstules Nr.l.5/47515 izriet, ka VID */pārvalde/ /daļa/ /amats/* darba samaksa ar tādu pašu kvalifikācijas pakāpi kā pieteicējam no 2010.gada 22.februāra pārsvarā tika noteikta 411 Ls.

No VID 2011.gada 8.jūlija vēstules Nr.l.5/47515 izriet, ka VID */pārvalde/ /daļa/ /amats/* darba samaksa ar tādu pašu kvalifikācijas pakāpi kā pieteicējam no 2010.gada 1.maija pārsvarā tika noteikta 495 Ls.

No VID 2011.gada 8.jūlija vēstules Nr.l.5/47515 izriet, ka VID */pārvalde/ /daļa/ /amats/* darba samaksa ar tādu pašu kvalifikācijas pakāpi kā pieteicējam no 2010.gada 16.augusta pārsvarā tika noteikta 614 Ls.

No VID 2011.gada 8.jūlija vēstules Nr.l.5/47515 izriet, ka VID */pārvalde/ /daļa/ /amats/* darba samaksa ar tādu pašu kvalifikācijas pakāpi kā pieteicējam no 2010.gada 1.oktobra pārsvarā tika noteikta 645 Ls.

No VID 2011.gada 13.maija vēstules Nr.1.5/38591 izriet, ka VID */pārvalde/ /daļa/ /amats/* ar tādu pašu kvalifikācijas pakāpi kā pieteicējam, piemaksas par darbu īpašos apstākļos konsekventi tika noteiktas visiem vienos un tajos pašos laika periodos no 2010.gada 1.oktobra līdz 2011.gada 31.janvārim 15% apmērā.

[6.6] Finanšu ministrija pieņem, ka zaudējumu aprēķins no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 3.februārim ir veicams, pamatojoties uz mēnešalgu, kāda pieteicējam tika noteikta uz brīdi, kad viņš tika atbrīvots no darba VID, bet ņemot vērā arī mēnešalgas izmaiņas */pārvalde/ /daļa/* muitas vadītājiem ar tādu pašu kvalifikācijas pakāpi kā pieteicējam un noteiktās piemaksas par darbu īpašos apstākļos.

Tāpat zaudējumu atlīdzināšanas periodā ir ņemama vērā uz atbrīvošanas brīdi *P.S.* noteiktā piemaksa par speciālo dienesta pakāpi. Finanšu ministrijas rīcībā nav ticams informācijas, ka pieteicējam ieņemot */darbavieta/ /amats/* no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 19.janvārim būtu noteikta lielāka vai mazāka piemaksa par speciālo dienesta pakāpi - 25 Ls,

[6.7] Nav pamata atlīdzināt pieteicējam morālo kaitējumu, jo ar Muitas lietu prokuratūras virsprokurores 2010.gada 27.oktobra lēmumu par kriminālprocesa Nr.15830107909 izbeigšanu tika atzīts, ka iesniedzēja rīcībā ir saskatāmas disciplinārpārkāpuma pazīmes un Finanšu ministrijas disciplinārlietas izmeklēšanas komisija ar 2011.gada 24.janvāra lēmumu Nr.12-34/4 atzina, ka pieteicējs ir vainīgs disciplinārpārkāpuma izdarīšanā.

[7] Nepiekrītot Lēmumam noraidītajā daļā, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta par neiegūtās peļņas Ls 2583,13 apmērā kompensāciju par laika periodu no 2011.gada 3.februāra līdz 2011.gada 16.maijam izdošanu un morālā kaitējuma Ls 10 000 apmērā atlīdzinājumu. Pieteikumā norādīti šāds pamatojums.

[7.1] Dienestā pieteicējs tika atjaunots 2011.gada 16.maijā. Līdz minētajam laikam pieteicējam bija liegta iespēja ieņemt amatu.

[7.2] Neatbilst patiesībai Lēmumā norādītie fakti par to, ka pieteicējs neesot laicīgi lūdzis atjaunot amatā, tāpēc tiesības uz atjaunošanu darbā bija no 2011.gada 24.janvāra, pieliekot vēl 10 dienas no Finanšu ministrijas 2011.gada 24.janvara lēmuma Nr.12-34/4, tādējādi 2011.gada 3.februāri ņemot par pamatu mantiskā zaudējuma beigu datumam. Šādi secinājumi nav tiesiski pamatoti, jo pieteicējs jau ar 2009.gada 10.septembra iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestam un ar 2010.gada 19.janvāra iesniegumu Finanšu ministrijai izteica vēlēšanos atjaunoties iepriekšējā amatā.

Ņemot vērā minēto, pieteicējam bija pamats lūgt mantiskā zaudējuma neiegūtās peļņas veidā kompensāciju līdz laika posmam, kad faktiski tika atjaunots darbā, tas ir, līdz 2011.gada 16.maijam.

[7.3] Uzskata, ka ir pamats lūgt izmaksāt kompensāciju par laika posmu no 2011.gada 3.feburāra līdz 28.februārim Ls 666,25 (766,75 - 100,50), no 1.marta līdz 31.martam Ls 766,75, no 1.aprīļa līdz 30.aprīlim Ls 766,75, no 01.maija līdz 16.maijam Ls 383,38 (766,75 : 2), kopā Ls 2583,13. Ņemot vērā to, ka minētā kompensācija saistīta ar neizmaksāto darba algu, tad darba devējam bija pienākums samaksāt normatīvajos aktos noteiktos nodokļus.

[7.4] Nav pamatots Lēmumā izteiktais arguments par morālā kaitējuma atlīdzināšanas noraidīšanu, pamatojot tikai un vienīgi ar to, ka ar Muitas lietu prokuratūras virsprokurores 2010.gada 27.oktobra lēmumu par kriminālprocesa Nr.15830107909 izbeigšanu esot atzīts, ka pieteicēja rīcībā esot saskatāmas disciplinārpārkāpuma pazīmes un Finanšu ministrijas disciplinārlietu komisija ar 2011.gada 24janvāra lēmumu Nr.12-34/4 esot atzinusi, ka pieteicējs esot vainīgs disciplinārpārkāpuma izdarīšanā. Administratīvajā rajona tiesā Rēzeknes tiesu nama tiesvedībā atrodas administratīvā lieta Nr.A420444811, kas ierosināta sakarā ar pieteicēja pieteikumu par Finanšu ministrijas 2011..gada 24.janvāra lēmuma atzīšanu par prettiesisku un tā atcelšanu. Līdz ar to, līdz tam brīdim, kamēr nav stājies spēkā galīgais nolēmums administratīvajā lietā, nav tiesiska pamata uzskatīt, ka pieteicējs ir vainīgs disciplinārpārkāpuma izdarīšanā. Iesniegumā bija norādīti motīvi morālā kaitējuma atlīdzināšanai, taču pieteicēja argumenti Lēmumā netika vērtēti.

Pieteicējam tika nodarīts būtisks morāls kaitējums, jo kaitējums saistīts ar vienu no Latvijas Republikas Satversmē garantētajam cilvēktiesībām uz darbu un atbilstošu darba samaksu, kā arī amata nepildīšanas laikā pieteicējam zuda ticība valsts iekārtai, jo viņš godprātīgi pildīja amata pienākumus, nepieļaujot pārkāpumus. Pieteicēja neatjaunošanu amatā līdz 2011.gada 16.maijam vērtē kā prettiesisku iestādes faktisko rīcību.

[8] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Finanšu ministrija neatzina pieteikumu, atsaucoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja, ka Finanšu ministrija, pieņemot Lēmumu, veica dziļu un pamatīgu lietderības analīzi. Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 10.panta pirmo daļu cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu un otro daļu cietušais nav tiesīgs saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja ar apzinātu rīcību ir veicinājis viņam nodarītā zaudējuma rašanos vai tā apmēra palielināšanos. Turklāt saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 12.panta otro daļu, ja iestāde vai tiesa, nosakot zaudējuma apmēru, konstatē cietušā līdzatbildību (10.pants), zaudējuma apmērs tiek attiecīgi samazināts.

Ievērojot minēto, Finanšu ministrija mantiskā zaudējuma aprēķinu veica līdz 2011.gada 3.februārim, jo iesniedzējam nebija nekādu šķēršļu paust vēlmi tikt atjaunotam amatā 2010.gada 19.janvārī iesniegumā par Valsts ieņēmumu dienesta 2009.gada 23.decembra lēmuma Nr.5620-p „Par disciplinārsoda piemērošanu *P.S.*”

atcelšanu, tādējādi samazinot mantiskā zaudējuma apmēru, jo tikai pēc pieteicēja lūgumu saņemšanas Finanšu ministrija var veikt nepieciešamās darbības pieteicēja atjaunošanai amatā.

Tāpat, ievērojot minētos Atlīdzināšanas likuma pantus, iesniedzējam nav tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzību, jo gan prokuratūra, gan Finanšu ministrija konstatēja, ka iesniedzējs ir vainojams disciplnārpārkāpuma izdarīšanā. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 12.pants paredz, ka morālais kaitējums ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Līdz ar to Atlīdzināšanas likums atļauj atlīdzināt morālo kaitējumu tikai tad, ja tas ir būtisks.

Finanšu ministrijas rīcībā nav informācijas, ka pieteicējs būtu pārsūdzējis Muitas lietu prokuratūras virsprokurores *D.K.* 2010.gada 27.oktobra lēmumu par kriminālprocesa Nr.15830107909 izbeigšanu, kurā atzīts, ka pieteicējs ir izdarījis disciplinārpārkāpumu. Tātad uzskatāms, ka pieteicējs ir uzskatījis prokuratūras lēmumu par tiesisku un pamatotu.

Attiecībā uz Finanšu ministrijas 2011.gada 24.janvāra lēmumu Nr.12-34/4 ,,Par *P.S.* sūdzību par disciplinārsodu - atbrīvošana no amata" Finanšu ministrija norāda, ka minētais lēmums nav atzīts par prettiesisku ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu.

[9] Pieteicējs tiesas sēdē pieteikumu uzturēja pēc tajā norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[10] Tiesa, noklausoties pieteicēja paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[11] Pieteicējs lūdz kompensēt neiegūto peļņu par laika periodu no 2011.gada 3.februāra līdz 2011.gada 16.maijam.

Senāts vairākos nolēmumos ir atzinis, ka, lai sasniegtu mērķi pēc iespējas novērst faktiskās sekas, kuras personai radījis attiecībā uz viņu pieņemtais prettiesiskais lēmums par atbrīvošanu no dienesta, jautājums par nesaņemtās darba algas atlīdzināšanu ir aplūkojams nevis mantisko zaudējumu atlīdzināšanas, bet gan prettiesiska administratīvā akta seku novēršanas kontekstā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 253.panta otrajai daļai (*sk. Senāta 2011.gada 1.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-407/2011 8. un 9.punktu; 2011.gada 8.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-426/2011 12.punktu; 2011.gada 5.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-649/2011 12.punktu*).

[12] Kā konstatējams no lietas materiāliem, VID ģenerāldirektora v.i., pamatojoties uz VID 2009.gada 23.decembra lēmumu Nr.5620-p „Par disciplinārsoda piemērošanu *P.S.*", 2010.gada 4.janvārī izdeva rīkojumu Nr.22-p par valsts civildienesta attiecību izbeigšanu ar pieteicēju no 2010.gada 5.janvāra, atbrīvojot pieteicēju no ierēdņa amata, atbrīvošanu piemērojot kā disciplinārsodu saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 41.panta 1.punkta i) apakšpunktu. Ar 2011.gada 24.janvāra lēmumu Finanšu ministrija pieteicējam piemēroto disciplinārsodu – atbrīvošana no amata atzina par nesamērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu un atzina par prettiesisku sākotnējo lēmumu daļā par disciplinārsoda – atbrīvošana no amata piemērošanu pieteicējam, un piemēroja pieteicējam disciplinārsodu – mēnešalgas samazināšana uz četriem mēnešiem, ieturot 20% no mēnešalgas. 2011.gada 28.martā Finanšu ministrija pieņēma lēmumu Nr.12-33/9, ar kuru atzina par prettiesisku rīkojumu par pieteicēja atbrīvošanu no amata, un uzlika par

pienākumu VID viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas brīža atjaunot pieteicēju ierēdņa amatā.

[12.1] 2011.gada 5.aprīlī VID nosūtījis pieteicējam piedāvājumu atjaunot viņu VID */pārvalde/ /daļa/ /darbavieta/*: 1) */amats/* uz nenoteiktu laiku, ar dienesta vietu */dienesta vieta/*; 2) */amats/* uz nenoteiktu laiku, ar dienesta vietu */adrese/* vai */adrese/*.

[12.2] 2011.gada 13.aprīļa iesniegumā VID ģenerāldirektorei pieteicējs norāda, ka piekrīt VID */pārvalde/ /daļa/ /darbavieta/ /amats/* amatam ar dienesta vietu */adrese/*. Vienlaicīgi lūdz sniegt informāciju, kā tiks kompensēti ceļa izdevumi nokļūšanai no dzīves vietas */novads/* līdz darba vietai */pilsēta/* (apmēram 100 km).

[12.3] 2011.gada 29.aprīlī VID piedāvāja pieteicējam atjaunot viņu VID */pārvalde/ /daļa/ /darbavieta/ /amats/* uz nenoteiktu laiku, ar dienesta vietu *„/Nosaukums/”*, */pagasts/*, */novads/* vai *„/Nosaukums 2/”*, */pagasts/*, */novads/*.

[12.4] 2011.gada 5.maijā VID saņemts pieteicēja iesniegums, kurā pieteicējs norāda, ka piekrīt VID */pārvalde/ /daļa/ /darbavieta/ /amats/* amatam ar dienesta vietu *„/Nosaukums 2/”*, */pagasts/*, */novads/*.

[12.5] Ar VID 2011.gada 6.maija rīkojumu Nr.3647-p „Par *P.S.*” pieteicējs atjaunots VID */pārvalde/ /daļa/ /darbavieta/ /amats/* ar dienesta vietu *„/Nosaukums 2/”*, */pagasts/*, */novads/* uz nenoteiktu laiku.

[12.6] Ar Lēmumu pieteicējam atlīdzināts mantiskais zaudējums neiegūtās peļņas veidā Ls 7597,36 par laika periodu no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 3.februārim (sk. sprieduma [6] punktu). Lēmuma pamatojumā norādīts, ka pieteicējam bija tiesības uz atjaunošanu amatā no 2011.gada 24.janvāra (plus 10 dienas, kas atbildētājas prāt ir pietiekošs laiks, lai pieteicējs tiktu atjaunots dienestā). Atbildētājas prāt pieteicējam nebija šķēršļu lūgumu par atjaunošanu amatā izteikt, apstrīdot 2009.gada 23.decembra lēmumu, tādējādi zaudējumu aprēķins veicams par laika periodu no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 3.februārim.

Pieteicējs lūdz kompensēt viņam neiegūto peļņu par laika periodu no 2011.gada 3.februāra līdz 2011.gada 16.maijam, jo uzskata, ka neiegūtā peļņa ir aprēķināma līdz brīdim, kad pieteicējs reāli atjaunots amatā.

Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai pieteicējam pienākas neiegūtās peļņas kompensācija par laika periodu no 2011.gada 3.februāra līdz 2011.gada 16.maijam.

[13] Kā konstatējams no lietas materiāliem, pieteicējam tiesības uz atjaunošanu amatā valsts civildienestā radās ar 2011.gada 24.janvāri, kad Finanšu ministrija pieteicējam piemēroto disciplinārsodu – atbrīvošana no amata atzina par nesamērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu un atzina par prettiesisku 2009.gada 23.decembra lēmumu Nr.5619-p daļā par disciplinārsoda – atbrīvošana no amata piemērošanu pieteicējam, un piemēroja pieteicējam disciplinārsodu – mēnešalgas samazināšana uz četriem mēnešiem, ieturot 20% no mēnešalgas. Tiesas ieskatā atbildētājai, atceļot piemēroto disciplinārsodu - atbrīvošana no amata un piemērojot disciplinārsodu – mēnešalgas samazināšana uz četriem mēnešiem par 20%, vienlaicīgi bija jāizlemj jautājums par pieteicēja atjaunošanu amatā, proti, atbildētājai bija jānovērš prettiesiskas izpildes sekas, tā kā 2009.gada 23.decembra lēmumā iestāde bija kļūdījusies lietderības apsvērumos, līdz ar to pieteicēja atbrīvošana no amata bija kļūdaina. Kā konstatējams no atbildētājas 2011.gada 28.marta lēmuma, Finanšu ministrija atzīst, ka rīkojums par pieteicēja atbrīvošanu no amata ir atzīstams par sākotnējā lēmuma izpildi nodrošinošu dokumentu. Tādējādi, pieņemot 2011.gada 24.janvāra lēmumu, atbildētājai bija jāuzliek pienākums VID atjaunot pieteicēju amatā ar 2011.gada 24.janvāri. Taču, kā izriet no lietas materiāliem, Finanšu ministrija neatzīst, ka pieteicējs, atceļot disciplinārsodu – atbrīvošana no amata, automātiski atjaunojās amatā ar 2011.gada 24.janvāri, proti, atjaunojās stāvoklis, kāds bija pirms prettiesiskā lēmuma pieņemšanas, uzskatot, ka pieteicējam bija jāprasa

atjaunot viņu amatā. Neskatoties uz to, Finanšu ministrija 2011.gada 28.martā pieņēma lēmumu par rīkojuma atcelšanu uz pieteikumā tiesai izteiktā lūguma par atjaunošanu civildienestā pamata nevis uz atsevišķu pieteicēja iesniegumu iestādei. Ar 2011.gada 28.marta lēmumu VID ir uzlikts pienākums mēneša laikā pieteicēju atjaunot civildienestā nevis ar pamata atjaunošanai amatā rašanās dienu 2011.gada 24.janvāri. Tiesas ieskatā pieteicējs nav vainojams pie iestādes pieļautās kļūdas, tādējādi tiesa atzīst, ka pieteicēja piespiedu darba kavējums ilga līdz 2011.gada 29.aprīlim, kad pieteicējam tika piedāvāts atjaunot viņu amatā ar dienesta vietu *„/Nosaukums 2/”*, */pagasts/*, */novads/*.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka atbildētāja ir nepareizi aprēķinājusi pieteicējam piespiedu darba kavējuma laiku, ka pieteicēja darba piespiedu kavējuma periods ir no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 29.aprīlim. Līdz ar to ir apmierināms pieteicēja pieteikums daļā par neiegūtās peļņas kompensāciju par laika periodu no 2011.gada 4.februāra līdz 2011.gada 29.aprīlim, tā kā Finanšu ministrija ir atlīdzinājusi pieteicējam zaudējumus par laika periodu no 2010.gada 6.janvāra līdz 2011.gada 3.februārim (ieskaitot).

[14] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Pieteicējs sev nodarīto morālo kaitējumu novērtējis Ls 10 000 apmērā. No spriedumā konstatētajiem apstākļiem tiesa secina, ka morālās ciešanas pieteicējam ir radījusi nepamatota atstādināšana no amata pienākumu pildīšanas, ka pieteicējam bija liegta iespēja uz Satversmē garantētajām tiesībām uz darbu un darba samaksu, ka pēc atstādināšanas sabiedrība viņu uztvēra kā negodprātīgu cilvēku.

Vērtējot kopsakarā pieteikumā tiesai, 2011.gada 16.jūnija iesniegumā Finanšu ministrijai norādītos motīvus morālā kaitējuma atlīdzinājumam un pieteicēja tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, tiesa secina, ka pieteicējs lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar viņa prettiesisku atbrīvošanu no amata, proti, ar VID 2009.gada 23.decembra lēmumu, kas ar Finanšu ministrijas 2011.gada 24.janvāra lēmumu atzīts par prettiesisku daļā par disciplinārsoda – atbrīvošana no amata piemērošanu pieteicējam, konstatējot piemērotā disciplinārsoda nesamērīgumu ar izdarīto pārkāpumu.

Atbilstoši informācijai Tiesu informatīvajā sistēmā, pieteicējs ir pārsūdzējis Finanšu ministrijas 2011.gada 24.janvāra lēmumu daļā, ar kuru pieteicēja izdarītais disciplinārpārkāpums ir kvalificēts pēc Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma 36.panta pirmās daļas un piemērots disciplinārsods mēnešalgas samazināšana uz četriem mēnešiem, ieturot 20% no mēnešalgas. Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 24.aprīļa spriedumu pārsūdzētais lēmums atzīts par tiesisku. Spriedums nav pārsūdzēts.

Tiesa konstatē, ka VID 2009.gada 23.decembra lēmums Nr.5620-p ar 2010.gada 4.janvāra rīkojumu Nr.22-p ir izpildīts, proti, pieteicējs ir atbrīvots no amata ar 2010.gada 5.janvāri. Savukārt ar Finanšu ministrijas 2011.gada 24.janvāra lēmumu Nr.12-34/4 VID 2009.gada 23.decembra lēmums Nr.5620-p daļā par disciplinārsoda soda – atbrīvošana no amata atzīts par prettiesisku, konstatējot piemērotā disciplinārsoda nesamērīgumu un ar 2010.gada 28.marta lēmumu Nr.12-33/9 VID uzlikts pienākums atjaunot pieteicēju amatā. Ar VID 2011.gada 6.maija rīkojumu pieteicējs atjaunots amatā.

Tiesa konstatē, ka VID 2009.gada 23.decembra lēmuma Nr.5620-p izpildes rezultātā pieteicējs no 2010.gada 5.janvāra līdz 2011.gada 16.maijam ir bijis nepamatoti atbrīvots no amata, ko ar savu lēmumu ir konstatējusi atbildētāja.

Ievērojot, ka tiesa konstatēja prettiesisku VID lēmumu tiesai ir pamats izvērtēt pieteicēja prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

[15] Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtā daļa noteic, ka atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējumu vai kaitējumu nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams vai adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

Primārais atlīdzinājuma veids ir iepriekšējā stāvokļa atjaunošana. Iepriekšējā stāvokļa atjaunošanas iespēja aplūkojama no diviem skatu punktiem: a) tiesiskā iespējamība; b) faktiskā iespējamība. Iepriekšējā stāvokļa atjaunošana izpaužas kā nelabvēlīga administratīvā akta atcelšana, prasītās faktiskās rīcības veikšana vai labvēlīga administratīvā akta izdošana. Atlīdzināms naudā ir vienīgi būtisks morālais kaitējums, tāds, kuru ar prasītā labuma piešķiršanu vairs nevar nedz juridiski, nedz faktiski atlīdzināt. Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtajā daļā paredzētā atlīdzinājuma pienākuma izpilde ar restitūciju (tiesiskā stāvokļa atjaunošanu) ir saprotama plašākā nozīmē, proti, atlīdzinājuma pienākums var tik izpildīts arī ar tāda stāvokļa nodibināšanu, kas apmierina personas prasību pret iestādi (*skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 17.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-505 [7] un [8] punktu).*

No minētā izriet, ka atlīdzinājums var būt gan finansiālā izteiksmē (atlīdzinājums naudā), gan tā dēvētā dabiskā restitūcija *(restitutio in integrum),* tas ir, tāda stāvokļa atjaunošana, kāda bija pirms tiesību aizskāruma.

Prettiesiskais lēmums daļā, ar kuru pieteicējam piemērots disciplinārsods – atbrīvošana no amata, ir atcelts, pieteicējs ir atjaunots amatā, tātad lietā ir notikusi tāda stāvokļa atjaunošana, kāda bija pirms tiesību aizskāruma - restitūcija.

Tiesas ieskatā, atzīstot par prettiesisku VID 2009.gada 23.decembra lēmumu daļā par pieteicējam piemēroto disciplinārsodu – atbrīvošana no amata un atjaunojot pieteicēju amatā, tiek nodrošināta *restitutio in integrum,* kas tiesas ieskatā ir pietiekams atlīdzinājums konkrētajā situācijā, jo ar spēkā stājušos tiesas spriedumu atzīts par tiesisku Finanšu ministrijas 2011.gada 24.janvāra lēmums par disciplinārsoda – mēnešalgas samazināšana uz četriem mēnešiem, ieturot 20% no mēnešalgas piemērošanu pieteicējam, proti, pieteicējs ir atzīts par vainīgu disciplinārpārkāpuma izdarīšanā. Līdz ar to nav pamatots pieteicēja iebildums, ka savus pienākumus viņš ir pildījis godprātīgi, proti, nav pieļāvis nekādus pārkāpumus, un tādējādi nepamatoti apvainots disciplinārpārkāpuma izdarīšanā.

[16] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājas Lēmums daļā, ar kuru noraidīts pieteicēja lūgums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, uzskatāms par tiesisku, bet pieteicēja pieteikums šajā daļā noraidāms kā nepamatots.

[17] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka par pieteikuma iesniegšanu tiesā pieteicējs ir samaksājis valsts nodevu Ls 20 apmērā *(lietas 6.lapa).*

Tā kā pieteicēja pieteikums ir apmierināts daļēji, no atbildētājas par labu pieteicējam ir piespriežama viņa samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 289.-290.pantu, 291.panta pirmo daļu tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji *P.S.* pieteikumu.

Uzlikt par pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt *P.S.* neiegūto atalgojumu par laika periodu no 2011.gada 4.februāra līdz 2011.gada 29.aprīlim.

Pārējā daļā *P.S.* pieteikumu noraidīt.

Uzlikt par pienākumu Latvijas Republikai atmaksāt *P.S.* viņa samaksāto valsts nodevu Ls 20 /divdesmit/ apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2012.gada 17.maijā.

Tiesnese S.Pujāte